

4. Особливості посвідчення договору дарування нерухомого майна: роз'яснення від 20.01.2011 // Мін'юст України; документ № 0015323-11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/p0015323-1>

5. Степська О. В. Правове регулювання дарування та міни як угод із нерухомим майном та земельними ділянками / О. В. Степська // Держава та право. – 2014. – С. 167.

6. Породько В. Умови правомірності обмежень житлових прав громадян / В. Породько // Право України. – 2014. – № 10. – С. 62.

УДК 347.67 (043.2)

Лукаш В. В., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАПОВІТОМ

На сьогодні спадкове право значно розвинулося і набуває все більшого значення в умовах ринкової економіки та обороту приватної власності. Спадкування, як найдавніший інститут права є дуже важливим, оскільки стосується особистих інтересів людини.

За Цивільним кодексом України, заповіт – це особисте розпорядження фізичної особи на випадок своєї смерті (ст. 1233 ЦК) [1]. Заповіт складається у письмовій формі, із зазначенням місця та часу його складання. Заповіт має бути особисто підписаний заповідачем.

Право на заповіт має фізична особа з повною цивільною дієздатністю. За своєю юридичною природою заповіт є одностороннім правочином, оскільки виражає волю однієї особи. Особистий характер заповіту впливає із суті його визначення і виключає його вчинення від імені двох або більше осіб, або через представника [3]. Винятком є лише заповіт подружжя, у якому подружжя наділене правом розпорядитись майном, яке належить їм на праві спільної сумісної власності.

Принципами здійснення заповіту є свобода та таємниця заповіту. Свобода заповіту проявляється у комплексі таких прав особи: право призначати спадкоємців на свій розсуд, право визначати обсяг майна, який входить до складу спадщини, право на вибір виду заповіту, право заповідача на покладення на спадкоємця інших обов'язків, право змінити, скасувати заповіт інші права.

Заповідач не має права позбавити права на спадкування осіб, що мають право на обов'язкову частку у спадщині. Правило про обов'язкову частку в спадщині, закріплене в статті 1241 Цивільного кодексу України, є одним із необхідних обмежень свободи заповіту. Норма цієї статті

гарантує неповнолітнім, повнолітнім непрацездатним дітям спадкодавця, непрацездатній вдові (вдівцю) та непрацездатним батькам успадкування, незалежно від змісту заповіту, половини частки, яка належала б кожному з них у разі спадкування за законом.

Таємниця заповіту – це обов’язок не розголошення відомостей щодо факту складання заповіту, його змісту, скасування або зміни заповіту до відкриття спадщини, покладений на нотаріуса іншу посадову особу, службову особу, яка посвідчує заповіт та свідків. Участь свідків в процесі складання заповіту зумовлена необхідністю підтвердити фізичний стан заповідача в момент виявлення волі, відсутність примусу з боку третіх осіб тощо.

Тому основними критеріями, що ставляться до особи свідків, є відсутність зацікавленості, безсторонність свідка та його фізіологічні можливості виконувати цю функцію. Свідками можуть бути будь-які особи з повною цивільною дієздатністю, за винятком нотаріуса або іншої посадової, службової особи, яка посвідчує заповіт; спадкоємців за заповітом; членів сім’ї та близьких родичів спадкоємців за заповітом, а також осіб, які не можуть прочитати або підписати заповіт.

У разі посвідчення заповіту посадовою або службовою особою, а також якщо заповідач через фізичні вади не може самостійно прочитати заповіт, присутність свідків є обов’язковою. В інших випадках свідки приймають участь в посвідченні заповіту на запрошення заповідача. Закон України «Про нотаріат» дає можливість розширити перелік осіб, які не мають права розголошувати таємницю заповіту у зв’язку з вчиненням нотаріальної дії: помічник нотаріуса, особи, яким при вчиненні нотаріальної дії стало відомо у зв’язку з виконанням ними службового обов’язку чи іншої роботи [2].

Існують певні особливості посвідчення секретного заповіту. Секретним є заповіт, який посвідчується нотаріусом без ознайомлення з його змістом. Особа, яка склала секретний заповіт, подає його у заклеєному конверті нотаріусові. На конверті має бути підпис заповідача. Нотаріус ставить на конверті свій посвідчувальний напис, скріплює печаткою в присутності заповідача поміщає його в інший конверт та опечатує.

Отже відносини спадкування за заповітом на сьогодні активно розвиваються у зв’язку з необхідністю розпорядження власним майном особами, які вирішили реалізувати своє право на заповіт.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
2. Про нотаріат: Закон України від 2 вересня 1993 р. № 3425-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 39. – Ст. 383.
3. Ковальчук Я. В. Право на складання заповіту / Я. В. Ковальчук //

Юридичний журнал. – 2006. – № 10 (52). – С. 32-33.

4. Цивільне право України: підруч.: у 2 т. / Борисова В. І. (кер. авт. кол.), Баранова Л. М., Жилінкова І. В. та ін.; за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – Т. 1. – С. 371-400.

УДК 347.133.74 (043.2)

Мазур Х. В., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Оніщенко О. В., к.ю.н., доцент

БАНКІВСЬКА ГАРАНТІЯ В СИСТЕМІ СПОСОБІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Ефективне функціонування економіки будь-якої країни певною мірою залежить від належного виконання договірних зобов'язань. Римські юристи зазначали: «*Pacta sunt servanda*» – договори повинні виконуватися, тому, як правило, вступаючи у цивільно-правові відносини, сторони прагнуть виконати взяті на себе зобов'язання і не допустити жодних порушень як зі свого боку, так і з боку контрагента. Проте у ході підприємницької діяльності ніхто не застрахований від фінансових чи виробничих ризиків. Учасники цивільного обороту прагнуть уникнути таких ризиків або звести їх до мінімуму за допомогою передбачених законодавством способів забезпечення виконання зобов'язань. Так, дуже привабливою на даний час є банківська гарантія, оскільки гарантом виступає така фінансово стабільна установа, як банк.

Правовою основою видачі гарантій на території України є Цивільний кодекс України (далі – ЦК України), Господарський кодекс України (далі – ГК України), зокрема ст. 200, а також постанови Правління Національного банку України [2].

Відповідно до ст. 560 ЦК України «за гарантією банк, інша фінансова установа, страхова організація (гарант) гарантує перед кредитором (бенефіціаром) виконання боржником (принципалом) свого обов'язку» [1].

Проте законодавчого закріплення не достатньо для всебічного вивчення правової природи гарантії, і незважаючи на досить широке використання банківських гарантій, на сьогоднішній день такий вид забезпечення виконання зобов'язання є неповністю досліджений та обґрунтований науковцями. Ті дослідження, які були зроблені не вирішили низку дискусійних питань, зокрема, питання про правову природу та підстави виникнення гарантійних зобов'язань.